

گروه بین‌الملل: چند سال اخیر عرصه تکنولوژی و فناوری جهان شاهد ظهور پدیده هوش مصنوعی بوده است؛ پدیده‌ای که به مرور به ابزاری تاثیرگذار در زندگی بسیاری از شئون زندگی انسان تبدیل شده و سرعت پیشرفت و تحولات آن فراتر از تصورات بوده است. هوش مصنوعی امروز به عرصه رقابت دولت‌ها و قدرت‌ها در سطح بین‌الملل تبدیل شده است و در این بین کشورهای غربی به رهبری ایالات متحده آمریکا نخستین اقدامات را برای سرمایه‌گذاری‌های سنگین و ایجاد انحصار در هوش مصنوعی انجام داده‌اند؛ اقداماتی که با توجه به ورود ناگهانی چین به این عرصه با هوش مصنوعی «دیپ سیک» با چالش جدی روبرو و شده است. طبق گزارشات، متخصصان هوش مصنوعی چینی پلنفرمی به نام Deep Seek را توسعه داده‌اند که بدون استفاده از ریزتراشه‌های 100H شرکت Nvidia عمل می‌کند و با مطرح شدن این مدل از هوش مصنوعی که به صورت رایگان در اختیار کاربران قرار گرفته است، سهام شرکت انویدیا ۵۰۰ میلیارد دلار سقوط را تجربه کرد و نمادهای بورس آمریکا به صورت یکپارچه به رنگ قرمز درآمد. همچنین طبق گزارشات، بورس آمریکا سقوط یک تریلیون دلاری سهام شرکت‌های مرتبط با هوش مصنوعی را تجربه کرد که در نوع خود بی‌سابقه بود. این وقایع در کمتر از ۲۴ ساعت رخ داد و شرکت دیپ سیک توانست جایگاه «چت جی‌بی‌تی» را در آمریکا تصاحب کند. بیشترین تاثیر دیپ سیک روی شرکت‌های فناوری و سهام آنها بود که تا پیش از این به عنوان موتور محرک بازار سهام آمریکا به حساب می‌آمدند اما اکنون قربانی اقدامات انحصارطلبانه دولت آمریکا علیه چین شده و سرمایه‌گذاران نهادی شروع به انتقال بخشی از دارایی‌های خود به بازارهای آسیایی یا بازار انرژی کرده‌اند و بخش فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی و تراشه‌ها رکود وحشتناکی را تجربه کرده‌اند.

■ **دیپ سیک چیست؟**

دیپ سیک استارت‌آپی است که با حمایت نه‌چندان مالی سنگین دولت چین در حوزه هوش مصنوعی و یادگیری عمیق فعالیت می‌کند. شرکت چینی «دیپ‌سیک»(Deep Seek)، با تمرکز بر توسعه مدل‌های هوش مصنوعی پیشرفته، به یکی از بازیگران کلیدی در عرصه فناوری‌های یادگیری عمیق و پردازش زبان طبیعی (NLP) تبدیل شده است. این هوش مصنوعی چینی به سرعت در حال تبدیل شدن به رقیبی جدی برای مدل‌های هوش مصنوعی غربی است. این شرکت که مدل‌های هوش مصنوعی آن روی تراشه‌های شرکت‌های غربی مانند انویدیا (Nvidia) آموزش می‌دهد، اکنون به دنبال خودکفایی با استفاده از تراشه‌های ساخت چین است. در همین راستا نیز سپتامبر ۲۰۲۳، دیپ سیک از یک ابررایانه مبتنی بر تراشه‌های «Silicom») چین رونمایی کرد که ادعا می‌شود ۸۰ درصد توان پردازشی تراشه‌های انویدیا را دارد. طبق گزارشات، سهم چین از بازار جهانی تراشه‌های هوش مصنوعی تا پایان سال ۲۰۲۳ به ۱۲ درصد رسیده است؛ رقمی که سال ۲۰۱۸ تنها ۲ درصد بود. این آمار نشان‌دهنده تمرکز چین بر هوش مصنوعی و تراشه‌های مورد نیاز آن است، موضوعی که منجر به غافلگیری شرکت‌های هوش مصنوعی و تولیدکننده تراشه‌ای مورد نیاز آن شده است.

■ **ریشه‌های رقابت**

در سال‌های اخیر که هوش مصنوعی به عنوان مهم‌ترین تکنولوژی قرن ۲۱ مطرح شده، دولت آمریکا برای ایجاد انحصار در هوش مصنوعی و جلوگیری از ورود چین به این حوزه اقدام کرد؛ اقداماتی تجریمی و محدودکننده که بر خلاف ادعای کشورهای غربی درباره بازار آزاد و رقابتی انجام شد و صادرات تراشه‌ها و ریزتراشه‌های شرکت‌های خصوصی و چندملیتی به چین را محدود کرد. این اقدام دولت آمریکا در سال‌های گذشته منجر به رکود شرکت‌های تولیدیکننده ریزتراشه شد. سال ۲۰۲۲ محدودیت‌های صادراتی آمریکا سود ۳ ماهه انویدیا را ۴۶ درصد کاهش داد و سهام این شرکت را به مدت یک هفته در رکود فرو برد. اکتبر ۲۰۲۳ نیز اعلام گسترش تحریم تراشه‌های هوش مصنوعی، ارزش سهام انویدیا را ۱۰ درصد کاهش داد. پس از این رویداد یک مدیر ارشد انویدیا به‌طور محرمانه به نیویورک تایمز گفت: «ما در میانه یک میدان مین ژئوپلیتیک حرکت می‌کنیم، هر تصمیم واشنگتن با پکن می‌تواند زنجیره تأمین جهانی را مختل کند». اشاره وی به وابستگی متقابل چین و آمریکا و شرکت‌های فناوری‌های نوین به یکدیگر بود.

عملکرد خیره‌کننده یک استار تاپ هوش مصنوعی چینی با ارائه متن باز و بازدهی بالاتر

نسبت به نسخه‌های مشابه، سقوط آزاد یک تریلیون دلاری سهام شرکت‌های آمریکایی رادر پی داشت

زلزله deepseek

پس از محدودیت‌های آمریکا علیه تراشه‌های چینی، دولت پکن نیز در اقدامی تلافی‌جویانه در ژوئیه ۲۰۲۳ صادرات «فلزات نادر» مورد نیاز صنایع نیمه‌رساناهای غرب را محدود کرد. این اقدام تأثیرات فوری به همراه داشت و سهام شرکت‌هایی مانند اپل و تسلا که وابستگی بالایی به زنجیره تأمین چین دارند تا ۵ درصد سقوط کرد؛ تأییراتی که پس از ظهور ناگهانی دیپ سیک در بازار جهانی نیز مشاهده شد و نشان از رقابتی جدی با تأثیرات بسیار بزرگ دارد.

■ **رقابت ژئوپلیتیک چین و آمریکا در فناوری‌های نوین**

تایوان جزیره‌ای مورد مناقشه برای پکن و واشنگتن است که ۶۵ درصد تراشه‌های پیشرفته جهان را تولید می‌کند و در سال‌های گذشته به کلون اصلی چین تبدیل

شرحی بر تقابل چین و تایوان

اژدها وارد می‌شود؟

است؟ دلایل متعددی نشان می‌دهد دست‌کم در آینده نزدیک، چین به اقدام نظامی علیه تایوان دست نخواهد زد.

■ **چرا چین به تایوان حمله نمی‌کند؟**

تایوان یکی از قطب‌های بزرگ فناوری جهان است و در قلب این صنعت، تولید نیمه‌های‌ها قرار دارد. شرکت تایوانی TSMC تقریباً ۹۲ درصد از پیشرفته‌ترین ریزتراشه‌های جهان را تأمین می‌کند. این صنعت نه‌تنها ستون فقرات اقتصاد تایوان، بلکه عاملی کلیدی در اقتصاد جهانی است. هرگونه اختلال در این زنجیره تأمین، بنا بر گزارش وزارت خارجه آمریکا، می‌تواند ۲۵ تریلیون دلار خسارت اقتصادی به بار آورد.

ایده «سپر سیلیکونی» به این معناست که وابستگی جهانی به نیمه‌های‌های تایوان، به‌نوعی از این جزیره در برابر تهاجم نظامی محافظت می‌کند. چین بخوبی می‌داند که یک حمله تمام‌عیار به تایوان، نه‌تنها زنجیره تأمین فناوری جهان را مختل می‌کند، بلکه اقتصاد خود این کشور را نیز به خطر می‌اندازد. علاوه بر این، تایوان یک جزیره است و حمله به آن مستلزم عملیات آبی – خاکی بسیار پیچیده‌ای خواهد بود. حملات دریایی از دشوارترین عملیات‌های نظامی محسوب می‌شود، زیرا نیازمند هماهنگی دقیق بین نیروهای زمینی، دریایی و هوایی است. افزون بر این، جغرافیای تایوان نیز به نفع مدافعان است؛ کوهستان‌های بلند، جنگل‌های انبوه و سواحل ناهموار، همه موانعی طبیعی برای هرگونه حمله گسترده محسوب می‌شوند.

اما مهم‌ترین دلیل این است که اگر چین به تایوان حمله کند، واشنگتن ممکن است مداخله کند و درگیری را به سطح یک جنگ جهانی بکشاند. آمریکا رسماً متعهد به دفاع از تایوان نیست اما سیاست اِلهام‌استراتژیک خود را حفظ کرده و حمایت

شده است. دیپ سیک و دیگر شرکت‌های چینی برای دور زدن تحریم‌ها، به صورت غیرمستقیم از ظرفیت‌های تولیدی TSMC استفاده می‌کنند اما واشنگتن با تصویب «قانون چیپس (CHIPS Act)» در سال ۲۰۲۲، سرمایه‌گذاری ۵۲ میلیارد دلاری برای کاهش وابستگی به تایوان را کلید زده است. وجود شرکت‌های ریزتراشه در تایوان و احتمال روزافزون حمله چین به تایوان برای اعمال حاکمیت بر این جزیره علت اصلی این اقدام آمریکا بوده است اما از سوی دیگر چین نیز اقدامات خود را برای خودکفایی در حوزه ریزتراشه‌های مورد نیاز هوش مصنوعی آغاز کرده است. بسیاری از رسانه‌های غربی هدف نخست تهاجم نظامی احتمالی چین به تایوان را شرکت‌های تولیدکننده ریزتراشه‌ها معرفی می‌کنند؛ اهدافی که به نظر می‌رسد در راستای سیاست رسانه‌ای غرب علیه چین بیان می‌شود. طبق گزارشات، پیش از آغاز جنگ سرد فناوری از سوی آمریکا علیه چین ۲۸ درصد درآمد شرکت TSMC از شرکت‌های چینی تأمین می‌شد اما دولت آمریکا با ایجاد فشار حاکمتری علیه تایوان دولت این جزیره را مجبور به انتخاب بین واشنگتن و پکن کرده است؛ انتخابی که زبان گسترده‌ای را در سالیان گذشته به این شرکت‌ها وارد کرده است و این شرایط همچنان ادامه دارد.

رقابت دیپ‌سیک و چین با آمریکا در حوزه هوش مصنوعی و تراشه‌ها، تنها یک نبرد تجاری نیست، بلکه رقابتی برای نظم جدید جهانی است. سهام شرکت‌های آمریکایی و بورس این کشور که روزی قطب‌های انکارناپذیر بازار جهانی بودند، امروز قربانی جنگ دیپلماتیک واشنگتن و پکن شده است. در این جنگ سرد فناوری تاکنون بازیندگان اصلی در تالارهای وال‌استریت هستند؛ سرمایه‌گذارانی که با هدف سودهای کلان و مطمئن به این بازار ورود کرده بودند و اکنون شاهد سقوط سهام خود هستند.

منزوی است و مسیرهای تأمین آن کاملاً وابسته به راه‌های دریایی است. اگر چین خطوط کشتیرانی تایوان را مسدود کند، این کشور با بحران فوری مواد غذایی و انرژی مواجه خواهد شد. تایوان به‌شدت در ارتباطات دیجیتال وابسته است. چین می‌تواند از حملات سایبری پیشرفته و اختلال در کابل‌های زیردریایی اینترنت برای فلج کرن سیستم‌های مالی، اطلاعاتی و دفاعی تایوان استفاده کند. در چنین شرایطی، این کشور بدون نیاز به حمله نظامی، می‌تواند توان عملیاتی تایوان را کاهش داده و آن را به‌تدریج به پذیرش شرایط پکن وادار کند. هر چند رسانه‌های غربی از تهاجم قرب‌الوقوع چین به تایوان سخن می‌گویند اما شواهد نشان می‌دهد پکن نیازی به ورود به یک جنگ بره‌زنده ندارد، همان‌طور که فلان آفرز می‌نویسد: «چین به جای یک حمله مستقیم، احتمالاً فعالیت‌های تدریجی خود را تشدید خواهد کرد؛ از افزایش حضور نظامی در آب‌های تایوان گرفته تا فشارهای اقتصادی و سایبری. جهان باید انتظار عملیات منطقه‌خاکستری بیشتری را داشته باشد؛ اقداماتی که کمتر از جنگ هستند اما پیش از یک رقابت عادی.»

اگرچه این روش‌ها فوراً به الحاق تایوان منجر نمی‌شود اما در بلندمدت می‌تواند این جزیره را به‌شدت تحت فشار قرار دهد و مجبور به تسلیم کند، آن هم بدون اینکه آمریکا دلیل قانع‌کننده‌ای برای مداخله نظامی علیه چین داشته باشد. چیزی که روشن است، این است که احتمال حمله نظامی چین به تایوان در آینده نزدیک اندک است اما احتمال آنکه چین تایوان را از طریق محاصره، جنگ اقتصادی و عملیات سایبری کنترل کند، به‌شدت بالاست. در نهایت، همان‌طور که وکس می‌نویسد: «چین می‌تواند تایوان را بدون شلیک حتی یک گلوله، خفه کند.»

چهارشنبه ۱۰ بهمن ۱۴۰۳
 وطن امروز | شماره ۴۴۴۲

[بین‌الملل]

دور دنیا

تاکر کارلسون:

بایدن به دنبال ترور پوتین بود

تاکر کارلسون، روزنامه‌نگار معروف آمریکایی و مجری سابق شبکه «فکس‌نیوز» می‌گوید مقامات آمریکایی در دوره جنو بایدن به دنبال کشتن ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه بودند. وی در یک مصاحبه گفت دولت بایدن سعی داشت ولادیمیر پوتین را ترور کند. کارلسون البته جزئیات بیشتری برای تأیید ادعای خود ارائه نکرده است. به گفته کارلسون، آنتونی بلینکن، وزیر خارجه سابق آمریکا در ۲ ماه آخر حضور خود در وزارت خارجه «شدت به دنبال یک جنگ تمام‌عیار میان روسیه و آمریکا بود». وی که از منتقدان سرسخت دولت بایدن بود، پیش از این گفته بود در دولت بایدن، خود شیطان کاخ سفید را اداره می‌کند. وی در پاسخ به این سوال که چه کسی رئیس‌جمهور واقعی آمریکاست، توضیح داد: «اگر دبریز از من می‌پرسیدی، می‌گفتم بلینکن (وزیر خارجه) از آغاز دولت بایدن، آن را اداره می‌کرد اما اکنون می‌گویم خود ششیطان!» دولت روسیه نیز به این ادعای جنجالی کارلسون واکنش نشان داد. دیمیتری پسکوف اظهارنظری در رد ادعای خبرنگار سرشناس آمریکایی مبنی بر قصد دولت بایدن برای ترور پوتین بیان نکرد و تنها گفت: «سرویس‌های ویژه روسیه به‌طور دائم اقداماتی را برای اتمام آن امنیت رئیس‌جمهور انجام می‌دهند». دولت بایدن در روزهای آخر ریاست‌جمهوری وی در کاخ سفید، اقدامات تحریک‌آمیزی را علیه روسیه در دستور کار قرار داده بود؛ اقداماتی همچون صدور مجوز شلیک موشک‌های دوربرد ساخت آمریکا و اروپا به خاک روسیه به ارتش اوکراین، همچنین اختصاص بودجه کمک‌های نظامی و تسلیحاتی بیشتر برای کمک به دولت اوکراین در جبهه‌های نبرد با روسیه که اکثر آنها توسط دولت جدید آمریکا تعلیق شده است.

■ ■ ■

اعتراف رسانه‌های صهیونیست

به شکست در محور نتساریم

کاتال ۱۴ تلویزیون اسرائیل شامگاه دوشنبه گزارش داد نظامیان اسرائیلی کریدور موسوم به «نتساریم» را که نزد فلسطینیان به «قطاع شهدا» شناخته می‌شود، گریه‌کنان ترک کردند و احسلس می‌کردند آنچه در بیش از یک سال در نوار غزه انجام دادند، «به باد رفته است». ارتش اسرائیل روز دوشنبه کریدور نتساریم را که نوار غزه پس از بخش شمالی و جنوبی تقسیم می‌کند، پس از موافقت حماس با آزادی ۶ اسیر اسرائیلی از جمله «رییل یهود» از نیروهای برنامۀ فضایی ارتش اسرائیل بازگشایی کرد و به هزاران فلسطینی اجازه بازگشت به خانه‌های‌شان در شمال نوار غزه را داد. با عقب‌نشینی ارتش اسرائیل از کریدور نتساریم که هم‌زمان با آغاز حملات زمینی ارتش اسرائیل به نوار غزه (۲۷ اکتبر ۲۰۲۳) احداث شده بود، هزاران آواره فلسطینی از طریق ۲ جاده اصلی به شمال نوار غزه بازگشته «هالیال روزین» خبرنگار نظامی کاتال ۱۴ تلویزیون اسرائیل در این باره گفت: «می‌توانم به شما بگویم نیروهایی که کریدور نتساریم را ترک کردند این منطقه را گریه‌کنان ترک کردند و گفتند احسلس می‌کنند آنچه‌طی یک سال در غزه انجام داده‌اند به باد رفته است.» خبرنگار کاتال ۱۴ اضافه کرد: «این مسأله خشم را بر می‌انگیزد»، چرا که پیش‌تر هزینه توافق، آزادی تعدادی اسیر امنیتی بود اما امروز هزینه، دست‌کشیدن از یک دستاورد «عملیاتی» است. هالیل گفت: «شمال غزه اکنون آشکار شده است و آنها (مقاومت) برای ما در زیر زمین بمب‌گذاری خواهند کرد و در امکانی که هنوز در آنجا فعالیتی نداشتیم، مین کار خواهند گذاشت.» وی ادامه داد: «اگر در منطقه بیت حانون و جبالییا (شمال غزه) هزار فرد مسلح وجود داشته باشد، این تعداد اکنون به ۱۰ هزار نفر افزایش خواهد یافت و در صورتی که به جنگ بازگردیم، جنگی شدید و بزرگ دست‌کم شبیه آنچه پیشتر دیدیم، در انتظار ما خواهد بود.»

■ ■ ■

سقوط محبوبیت مکرون

نتایج یک نظرسنجی که توسط Ifop برای نشریه ژورنال دو دیماننش انجام شده، نشان می‌دهد محبوبیت امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه به کمترین میزان خود از زمان آغاز حضور او در کاخ الیزه در سال ۲۰۱۷ رسیده است. بر اساس گزارش بلومبرگ، محبوبیت مکرون در ژانویه به ۲۱ درصد کاهش یافت که کاهش ۳ واحدی نسبت به ماه قبل را نشان می‌دهد. این میزان محبوبیت حتی پایین‌تر از سطح محبوبیت او در زمان اوج اعتراضات حلیقئه‌رزدها در اواخر سال ۲۰۱۸ است. در تاریخ جمهوری پنجم فرانسه که سال ۱۹۵۸ آغاز شد، تنها فرانسوا اولاند که سال ۲۰۱۴ محبوبیتی ۱۲ درصدی داشت پایین‌تر از مکرون قرار دارد. بر اساس نظرسنجی Ifop که از بیش از ۲ هزار نفر به عمل آمده، رضایت از مکرون در میان رای‌دهندگان مسن و بازنشسته که معمولاً جزوقوی‌ترین حامیان او هستند، ۱۰ واحد کاهش یافته‌است. رئیس‌جمهور پس از اعلام انتخابات زودهنگام در تابستان گذشته که منجر به تقسیم مجلس ملی به ۳ block اصلی شد و هیچ‌کدام نتوانست اکثریتی را برای حکومت تشکیل دهد، باعث تحولات سیاسی در این کشور اروپایی شد.

وضعیت اقتصادی بد و بدهی‌های پاریس نیز مزید بر علت شده و ناراضیاتی عمومی را افزایش داده است. اخیراً مارین لوین، رهبر جناح راست افراطی فرانسه تأکید کرد مکرون «همه را خشمگین کرده» و احتمالاً پست خود را زودتر از موعد مقرر ترک خواهد کرد. فرانسه پس از انتخابات مجلس ملی کنزرفتم‌همچنین نتایج یک‌نظرسنجی جدید دیگر در فرانسه نشان می‌دهد بیش از ۶۰ درصد مردم این کشور اروپایی نگران است. نتایج استعفا‌های مکرون هستند و ۷۲ درصد نیز به وعده‌های او بی‌اعتمادند. بر اساس نظرسنجی روزنامه فیگارو، ۶۱ درصد پاسخ‌دهندگان معتقدند بحران سیاسی در فرانسه باید فوراً از طریق استعفا‌های مکرون حل شود که نمایانگر جهش ۷ درصدی نسبت به ماه سپتامبر است.